

Парламентська опозиція: поняття і загальна характеристика.

Парламентська опозиція – це парламентська (депутатська) група/фракція представленої у парламенті політичної партії або коаліція партій, які не згодні з політичним курсом виконавчої влади та/або глави держави й виступають проти діяльності уряду/глави держави з принципових питань державної політики .

Визначаючи сутність поняття "парламентська опозиція", необхідно наголосити на тому, що її суб'єкти можуть не погоджуватись як із політичним курсом уряду, так і з курсом глави держави. Позиція парламентської опозиційності не передбачає представництва у виконавчих структурах та участі у формуванні уряду.

Суб'єктами парламентської опозиції в сучасних демократичних країнах можуть бути: окремі депутати; парламентські (депутатські) групи чи фракції представленої у парламенті партії; коаліції (об'єднання, блоки) парламентських партій. Залежно від партійної та виборчої систем, що склались в процесі політичного розвитку держави, парламентська опозиція може бути представлена або фракцією-"монополістом", що становить парламентську меншість, або фракцією-лідером парламентської меншості, або коаліцією рівноправних фракцій парламентської меншості

Основними **завданнями (цілями)** парламентської опозиції є:

- 1.обстоювання та захист інтересів суб'єктів опозиційної діяльності шляхом забезпечення участі у здійсненні парламентського контролю;
- 2.критичний аналіз дій правлячої більшості;
- 3.виявлення та викриття недоліків у державній політиці; оприлюднення та обґрунтування критичних оцінок діяльності глави держави /або уряду;
- 4.вироблення альтернативи офіційному політичному курсу; розроблення і внесення на розгляд парламенту (або його палат) альтернативних рішень щодо соціально-економічного та політичного життя суспільства;
- 5.забезпечення стабільності соціальних відносин через виявлення та відстоювання інтересів тієї частини виборців, що знаходиться у меншості.

Відповідно до вказаних цілей **функції** парламентської опозиції:

- 1.Розроблення альтернатив політиці правлячих сил з метою забезпечення балансу влади;
- 2.Здійснення контролю над урядом і керованими ним органами управління;
- 3.Критика урядової програми; формування "тіньового кабінету" на випадок заміни уряду чи інших відповідних політичних структур;
- 4.Мобілізація на свій бік громадської думки певних прошарків населення;
- 5.Інформування виборців про свою діяльність і перебіг політичного процесу;
- 6.Підготовка та добір кадрів, їх презентація у парламенті.

Функції опозиції можна поділити на **основні та додаткові**.

До **основних функцій** належать критика уряду і правлячої більшості у парламенті, здійснення контролю за діяльністю уряду або глави держави; висунення політичних альтернатив.

Додаткові функції реалізуються за умов, якщо уряд не має у парламенті стійкої більшості. У такому разі перед опозицією відкриваються можливості "торгу" з урядом за надання умовної підтримки або здійснення перегрупування сил всередині парламенту з метою створення нової правлячої коаліції зі своєю участю.

Статус парламентської опозиції визначається через її права. Розглядаючи права парламентської опозиції, складно визначити загальний, універсальний обсяг прав безвідносно до конкретної країни її функціонування

Парламентська опозиція, як різновид політичної опозиції, може бути **лояльною і нелояльною;; конструктивною або деструктивною**. Діяльність та функціонування парламентської опозиції, її статус та взаємодію з урядом, значною мірою зумовлюють тип уряду (однопартійний, або коаліційний, уряд більшості або меншості) та характер партійної системи.